

Daniel Hoernemann: Kreativní může být každý, ateliérem se může stát jakékoli místo

27.7.2026 - Monika Bechná | Západočeská univerzita v Plzni

Patří umění do galerie, nebo je součástí každodenního života? Daniel Hoernemann-Walbrodt sází spíše na druhou možnost. Německý umělec vedl na letošním ArtCampu workshop zaměřený na kreativitu. V rozhovoru popisuje svou cestu k umění i tvůrčí filozofii.

Každý člověk je umělcem, ateliérem se může stát jakékoli místo, a právě teď je nejlepší chvíle být kreativní. To je základní myšlenka, které se drží německý umělec a pedagog Daniel Hoernemann-Walbrodt. Ve své tvorbě se dlouhodobě věnuje otázce, jakou roli může umění sehrát při proměně společnosti. Autor performativní instalace Office for the Use of Mistakes and Coincidences a držitel ocenění Economy Meets Art Award za umělecké intervence ve veřejném a firemním prostoru byl také jedním z lektorů letošního už 20. ročníku letní školy ArtCamp na ZČU v Plzni. Pro INFO.zcu Hoernemann-Walbrodt popsal, jak se dostal k umění v každodenním životě a co ve svých workshopech účastníkům nabízí.

Danieli, proč jste se místo tvorby pro galerie zaměřil na práci s lidmi, veřejným prostorem a na umělecké intervence?

Vždycky mě zajímali ostatní lidé, systémy a jiné obory než umění – ekonomie, škola, nebo třeba veřejná správa, veřejný prostor. Vždycky jsem je vnímal jako výzkumný materiál a zkoumal jsem způsob, jakým fungují, myslí a vnímají svět, a právě to mě inspiruje. Být v úplně jiném kontextu a používat systém jako materiál, to je podle mě klíčový postoj. Zároveň jsem chtěl osvobodit umění od muzea, od jeviště a od galerie a vrátit ho zpátky do každodenního života a společnosti, aby lidé nemohli dál říkat: tady pracuju a tam, ve volném čase, jsem kreativní.

Říkáte, že kreativní může být každý a že ateliérem se může stát jakékoli místo. Proč si myslíte, že by umění mělo být součástí každodenního života?

Vnímám, že žijeme v době, kdy skutečně potřebujeme veškerou kreativitu, kterou si dokážeme obstarat a potřebujeme jí mnohem víc, než jsme dosud byli zvyklí. Umění je systém, ve kterém je tohle kreativní vnímání, myšlení a jednání obsaženo velmi čistě, a měli bychom ho vrátit na každou společenskou úroveň – do škol, veřejné správy, ekonomiky – abychom se dokázali skutečně vypořádat s našimi současnými mnohohrstevnatými problémy a mohli vytvářet nová estetická řešení. Kreativita jako základ pro řešení problémů, ale i jako způsob, jak spolu lidé mohou žít – a jak mohou žít na této planetě.

Jedním z Vašich nejznámějších projektů byl Atelier within the Company, kde jste pracoval uvnitř IT firmy. Proč jste se rozhodl vnést umění do byznysu a co Vás tam nejvíc překvapilo?

Využil jsem příležitosti. Potkal jsem chlapíka z jedné IT firmy a ten řekl: „Mám prostor, kde byste mohl vystavovat.“ Odpověděl jsem: „Ne, já nechci vystavovat. Chci tam pracovat, chci si tam vybudovat ateliér.“ On na to: „Dobře, do toho.“ Zaměstnanci byli zpočátku trochu zaskočení, ale líbilo se jim to. Nešlo o to malovat nebo kreslit s nimi. Dělal jsem svou práci, ale zároveň jsem s nimi komunikoval. Hráli jsme spolu různé hry, skládali třeba puzzle a oni občas komentovali mou tvorbu. Vzpomínám si třeba na jednoho chlapíka, který byl opravdu rozrušený a říkal: „Danieli, moc se mi líbilo, co jsi namaloval předtím, ale tohle poslední jsi fakt pokazil.“

A přineslo to něco těm zaměstnancům?

Když se na to dívám zpětně, ukázalo se, že hodnota individuality se dostala víc do popředí. Předtím říkali: „Máme stoly bez papírů, perfektně uklizené, každý může pracovat kdekoli.“ Po tom všem si ale začali cenit toho, že mohou mít prostory pro tvorbu, pro kreativitu. Záleželo i na atmosféře prostoru – na tom, nebýt jen kolečkem ve stroji, kde je všechno sterilní. Díky tomu si víc uvědomili, oč jde, a kvůli téhle atmosféře i dalšími lidem v ní pak upravili některé své plány.

Tento projekt získal ocenění Economy Meets Art Award. Myslíte, že Vaše umělecké intervence přinesly nějakou skutečnou změnu?

Myslím, že je to správná cesta – spojovat umění s ekonomikou nebo s čímkoli jiným, třeba s veřejnou správou. Z tohoto ocenění vzešel další projekt, otevřel jsem ateliér v jednom velkém úřadu veřejné správy na dva roky. Měl jsem tam spoustu interakcí a odvedl jsem hodně práce na uměleckém přístupu ve veřejné správě. Co z toho nejvíc vyplynulo, bylo, že se podařilo umožnit zaměstnancům a lidem uvnitř systému, aby byli víc součástí kreativnějšího prostředí a aby se víc podíleli na rozhodování. Dá se to tedy chápat jako jeden dílek skládačky ve velkém hnutí, ve kterém lidé chtějí být víc zapojeni do dění kolem sebe. Chtějí být víc zapojeni jako občané. Chtějí být víc zapojeni ve firmě, kde pracují – a právě to je potřeba, aby se věci mohly změnit k lepšímu.

Co byste chtěl, aby účastníci Vašeho workshopu tady na ArtCampu objevili o sobě samých nebo o kreativitě?

Můj workshop má podtitul „Being Creative“, a tak se hodně soustředím na to, co znamená být kreativní, jak kreativita vzniká, nebo co kreativitu brzdí. Mám na mysli kreativitu, která přesahuje jakoukoli techniku. Neznačená to být kreativní se štětcem a perem. Může jít o kreativitu doma, v práci, v komunikaci, ve způsobu žití. Rozlišuji různé úrovně kreativity. Ta první je pro mě základní kreativita, kterou má každý člověk – schopnost snít nepředvídatelným, spontánně se vynořujícím způsobem. Další, vědomější úroveň kreativity je řešení problémů. Většina lidí považuje sama sebe za kreativní právě v řešení problémů. Chtěl bych, aby účastníci cítili víc svou vlastní kreativitu bez ohledu na problém, spíš tak, že je něco zajímavé a chtějí to zkoumat. Aby bádali a tvořili, a tím rozvíjeli vědomí o životě, o tom, co znamená být naživu.

<https://info.zcu.cz/Daniel-Hoernemann--Kreativni-muze-byt-kazdy--atelierem-se-muze-stat-jakekoli-mi-sto/clanek.jsp?id=9841>